

Redacția

și
AdministrațiaCluj Reg. Maria 43
TELEFON 124Anunțurile se pri-
mesc după tarifLibrăria Anca
Cluj, Piața Unirii 32.

CLUJUL

ROMANESC

Abonament:

Pe un an Lei 160
Pe 1/2 an „ 80
Pe 1/4 an „ 40Pentru Străinătate:
Pe un an Lei 320
Pe 1/2 an „ 160
Pe 1/4 an „ 80Pentru America
Pe un an 2 dolariManuscrisele
nu se înapoiază.

Director-Proprietar: Alexandru Anca.

ZIAR INDEPENDENT

Un exemplar 3 Lei.

Debandada din partidul maghiar

Clica magnaților și-a pierdut capul. Rezultatul alergării după ciolane. Ezitarea clicei. — Cine dă mai mult?

Rezultatul alegerilor comunale a demoralizat aproape complet partidul maghiar, care în lipsa de membri, a căutat să-și câștige aderenți cu ajutorul guvernului.

Conducătorii partidului maghiar — în majoritate magnați pârliți și câțiva parveniți, imbogății de război — au avut mai multe consfătuiri după alegerile comunale și bocindu-se n'au putut aduce nici o hotărâre eficace în privința viitoarei atitudinii a partidului, având în vedere rezultatul dezastruos, pe care au trebuit să-l înghite după alegerile comunale.

Toți conducătorii și-au pierdut capul, căutând să se orienteze pentru a ști, care partid vine la putere, ca să i-se atașeze. Ugron ezită în colaborarea cu liberalii, iar Sandor Iozșef îi acostează pe naționaliștii cu propuneri de colaborare.

Intreg partidul maghiar este desbinat nu numai pe aceste chestii, ci și pe altele.

Rezultatul tuturor dezorientărilor se manifestă în dorința democraților de a se separa de partidul magnaților, rămânând membri ai partidului numai câțiva membri din câteva comitete locale.

Clica magnaților și-a pierdut capul, neștiind, că dela care partid ar putea trage mai multe foloase. Toți aleargă în rușul capului după câte un ciolan, căutând fiecare separat să soneze terenurile pentru a ști, că cine le dă mai multe avantaje. Licităția s'a început dar numai în promisiuni vagi, pentru că nimeni nu mai consideră partidul maghiar ca o grupare morală și deci nimeni nu urmează cu partidul maghiar tratative serioase, ori cât de desnădăjduite ar fi bocetele desnădăjduiților.

Revizuirea activității consiliului comunal

Noul consiliu nu va avea latitudinea de-a controla activitatea consiliului vechi. Numai la judecarea viitoarelor cereri și propuneri va avea drept.

Constituirea consiliilor comunale s'a amânat în localitățile, în cari alegerile s'au contestat. Astfel constituirea consiliilor în comunele indicate va avea loc numai după soluționarea contestațiilor.

Nouile consilii nu vor avea latitudinea de a controla activitatea vechilor consilii după cum suntem informați.

Di Consilier Peptea, în legătură cu unele versiuni, cari susțineau, că activitatea vechilor consilii o vor controla consiliile noi, ne-a declarat, că activitatea nouilor consilii se mărginește numai la judecarea cererilor și propunerilor, cari li-se vor prezenta și nici decum n'au latitudinea de-a controla gestiunile trecute și aprobate de guverne.

Desbaterea proiectului electoral

Impărțirea mandatelor. — Lupta opoziției:

Proiectul legii electorale în ultimul moment a suferit unele modificări în urma rezistenței opoziției unite, care susține, că prin noul proiect guvernul intenționează să și asigure continuitatea.

Proiectul înainte prevedea 90% de mandate pentru partidul care ar intra în majoritate de 60% voturi, urmând, ca restul să rămână opoziției. În urma modificărilor aduse însă, s'au stabilit 85% pentru majoritate. Opoziția cu toate aceste își continuă lupta contra proiectului, insistând, că parlamentul trebuie dizolvat până la 10 Martie a. c. pentru că după această dată nu mai are nici o atribuție legală. Pe de altă parte susține, că M. S. Regele, conform constituției, nu va mai putea sancționa nici o lege după data indicată, fără să nu-și asume răspunderea întreagă.

Din toate reiese clar, că parlamentul se va dizolva la 10 Martie a. c. deși nu a fost anunțat oficial, iar gu-

vernul, expirându-i mandatul, trebuie să plece, ceea ce s'a și anunțat de către unii miniștri. Noile alegeri nu se știe cine le va prezida, însă un fapt mai este cert: d. Brătianu fiind bolnav, probabil nici nu se va angaja ca să prezideze alegerile.

Un alt fapt se mai discută cu vehemență: d. Brătianu a evitat să se prezinte în audiență la Palat după alegerile comunale, pretextând, că este bolnav. În schimb frunțașii opoziției se perindează la audiențe.

Cine va forma viitorul guvern, nici în prezent nu știe nimenea, deoarece, acordul național-tărănist neajungând la etapa favorabilă definitivă, nu se poate face nici o profeție în această privință.

Chestia formării viitorului guvern prin urmare numai săptămâna aceasta se va soluționa, deocamdată procedându-se la votarea urgentă a câtorva proiecte de legi, între cari și cel al legii electorale.

Menirea preoților și a învățătorilor

În fiecare zi vedem, pe acești apostoli ai neamului dedicându-se tot mai mult politiciii partidelor noastre, prin care activitate extrașcolară se neglijează adevărata lor menire, adică educarea și moralizarea viitoarelor generații conducătoare a neamului românesc.

Se vede, că politica partidelor noastre în loc să încurajeze această ramură, caută s'o distrugă tot mai mult, poate chiar involuntar.

Oare cari pot fi cauzele cari determină pe acești oameni să se ocupe mai mult de politică și în schimb să neglijeze adevărata lor menire?

Cauzele sunt acelea pe cari le cunoaștem cu toții foarte bine: salariizarea insuficientă a corpului didactic și a preoților.

Un învățător de exemplu, care are, după 23 de ani de serviciu, 3500 Lei leafă lunară, poate el oare să-și hrănească o familie grea și în plus să-și susțină copiii la liceu sau Universitate, când într'un oraș cum e Clujul, o scoți la capăt, trăind modest, abia cu 2000 de Lei. Ce mai rămâne celor de acasă? Cu ce să susține restul familiei? Din aceste cauze studențimea română, pe lângă studii, mai trebuie să se chinuie prin diferite birouri pentru ca să-și câștige pâinea de toate zilele.

Dacă lucrurile stau astfel, atunci Domnii dela cârmă de ce strigă în gura mare că, corpul didactic și preoțimea nu-și fac datoria?

E adevărat că unica menire a învățătorilor este desvoltarea simțului național și moral în copiii poporului. Ei trebuie să lupte încontinuu contra plăgilor ce bântuie satele noastre cum e alcoolismul și boalele venerice. Ei trebuie să desvolte în sufletele micilor

vlăstare dorința de carte și cultură națională. Preotul pe lângă aceste atribuțiuni mai are și pe aceia, de a susține simțul religios în popor, fără de care o țară nu poate exista.

De aceia zic: dați acestor oameni ceia ce li-se cuvine pentru munca lor, îmbunătățiți soarta lor și atunci nu se vor ocupa de altceva, ci își vor vedea de munca și datoria lor.

E. C.

Situația studenților din Cluj.

După cum știm în București, s'a declarat greva generală a studențimii a cărei memoriu înaintat Senatului Universitar și Ministerului Instrucțiunii îl cunoaștem aproape cu toții.

Studențimea din Cluj, după intrările ce le-a avut deocamdată nu a aderat la grevă, însă versiunile ce circulă prin orașul nostru, spun că totul este nesigur și că studențimea este în cumpănă să declare sau nu greva generală de solidarizare.

În 4 Martie seara, a avut loc adunarea Comitetului Centrului Studențesc „Petru Maior“, în care s'a hotărât încă odată, ca greva generală să nu se declare în Cluj. Totul depinde de hotărârea plenului, adică a tuturor studenților, a căror adunare va fi hotărâtoare. Dupăcum ne relatează zările, greva s'ar fi declarat și la Universitatea din Iași, din care cauză hotărârea studențimei stă încă în cumpănă. Despre ce se va hotărâ în această adunare, publicul va fi informat la timp.

— Toată lumea trebuie să aboneze Ziarul „CLUJUL“ e cel mai bine informat întru toate.

Exagerarea chiriiilor

Exploatarea chirișilor. — Comerțul și industria în faliment. — Exagerarea chiriiilor provoacă o nouă scumpete.

Contractele de închiriere ale locurilor expirând la 1 Mai a. c. în cele mai multe cazuri toți chirișii de localuri încep să se îngrijoreze, pentru că proprietarii le cer chirii exagerate, aproape la dublu. Astfel măcelarul Réthy dela mai mulți chiriși de localuri din casa sa de pe str. Reg. Maria în care este și redacția „Patria“, a cerut chirii aproape duble.

Cazuri de aceste sunt aproape peste tot, încât ar fi necesar să se stabilească o normă de chirie pentru a nu se permite exploatarea chirișilor. În consecință ar fi necesar să se estindă cu rigurozitate legea speculei ilicite și asupra chiriiilor, pentru a nu se admite exagerări menite să ne scumpească traiul.

Unii chiriși de localuri, pentru a nu se expune la neplăceri, par a consimți de nevoie, la urcarea exagerată a chiriiilor, dar acest gest silnic trebuie să se accepte, deoarece acești chiriși de localuri în consecință vor fi nevoiți să-și urce și prețurile mărfurilor și acest fapt este în detrimentul populației consumatoare.

Chiriși de localuri, cari n'au puțință să plătească o chirie exagerată, care li-se cere, evident, vor fi nevoiți să-și înceteze activitatea, în detrimentul industriei și comerțului, dând faliment.

În consecință se recere să se aplice cu rigurozitate legea speculei ilicite și asupra exploatareilor, cari prin exagerarea chiriiilor caută să ne scumpească traiul, pentru că să ne târască în mizeria, care provoacă nemulțumiri și eventual chiar și turburări, în detrimentul nostru.

Amplificarea Uzinelor Electrice

Comandarea motoarelor. — Confirmarea dlui Ing. Roată. Aprobarea postului de subdirector este problematică.

Amplificarea Uzinelor electrice pare ajunsă în fine în stadiul realizării.

Di Ing. Roată, directorul uzinelor electrice, de altfel a fost la București pentru a solicita aprobarea hotărârei consiliului comunal de-a comanda două motoare Diessel, necesare sporirii curentului electric până la terminarea amplificării, care este în stadiul realizării.

Guvernul respective Direcțiunea Energiei e obiecționat, că motoarele, a căror aprobare s'a cerut, ar fi eventual insuficiente și din acest motiv a insistat să se propună spre aprobare cumpărarea a două motoare mai mari în locul celor de 1600—1800 HP. solicitate.

Di Ing. Roată, directorul uzinelor a plecat la București în acest scop, urmând să soluționeze și alte chestii ale uzinelor.

În legătură cu aceste mai amintim că dl Ing. Roată a fost confirmat de

către guvern în postul de director al uzinei electrice din Cluj dar numirea dlui Ing. Meteș în postul de sub-director al uzinelor, este problematică.

În privința creării postului de sub-director la uzine s'a obiecționat, că acest post este de prisos și nu-i de loc necesar deci să se arunce în vânt pentru acest post o leafă lunară de 15.000 lei, directorul actual satisfăcând, ca și în trecut, toate chestiile în persoană.

Teatrale.

Premiera „Antonia“

Cu succes neîntrecut s'a jucat la noi această piesă în trei acte a renumitului dramaturg maghiar: Lengyel M. tradusă de d. I. Tolan. În ea ne este redată fidel viața și felul de a petrece al ungarilor. În actul I. vedem traiul retras al Antoniei, care înainte cu 10 ani fusese femeia petrecerilor la Budapesta, iar astăzi s'a acomodat cerințelor gospodăriei dela țară; își reamintește însă cu drag de timpul plăcerilor, când nepoata sa Piri, vine să o ducă la Pesta pentru a-i înlesni o întrevvedere cu căpitanul Barker de care tânăra copilă se amoretzase.

Antonia revine ușor în pretensiunile capitalei, iar seara în localul elegant convine cu un fost adorator al ei: Kovács Béla și cu căpitanul Barker, care pe neașteptate se amoretzează de ea și aproape se lasă sedusă, dar se reculege curând, aducându-și aminte de soțul și gospodăria părăsită și dispăre fără a fi observată. Societatea însă bine dispusă, pleacă în urma ei și spre surprinderea ei dar mai ales a soțului dau năvală în casa lor dela țară. După un mic conflict însă, totul se tranșază cu bine, iar mica Piri devine orietina căpitanului.

Antonie a găsit în d-na Bărsan o interpretă desăvârșită; iar d-na Jeana Popovici-Voina s'a știut acomoda drăguț în rolul naiv al lui Piri.

S'au distins d. Ștefănescu (Kovács Béla), d. Psata (căp. Barker), d. Voicu (Vincze), d-na Miriam-Apostol (Lia), d-na Ștefănescu (Marcsa). Intreg ansamblul a contribuit la succesul obținut.

C o n c e r t.

Joi în 4 crt. corul și orchestra Conservatorului sub conducerea d-lui director A. Bena, a dat un frumos concert în sala teatrului național. Programul compus din bucăți alese ale distinsilor noștri compozitori: Dima, Murășanu, Popovici, Bena, Chiriac și câțiva streini: Ceikovskiy, Mendelssohn, Meyerbeer, Schumann a reușit să prezinte un spectacol de gală selectului public prezent, care l'a răsplătit cu îndelungi aplauze și urale.

Felicităm pe activul director al conservatorului și dorim ca astfel de producțiuni să fie cât mai des oferite publicului înțelegător de artă.

Dumineca trecută a avut loc a IV-a producțiune a conservatorului din loc. Într'un program destul de variat am avut ocaziunea să admirăm talentul viitorilor noștri artiști. Remarcăm pe d. Fărăianu (an. III) a cărui declamație: „Viața“ de Ținc a produs un efect deosebit. S'au mai distins d. Croitoru (dramă, an. III) și dra Secoșanu (cant an. IV).

Programul Operei Române:

- 7 Martie „Samson și Dalila“.
- 8 „Ebreă“ (cu d. G. Borelli).
- 10 „Ebreă“ (cu d. G. Borelli).
- 12 „Bohema“.
- 14 „Divertisment de Balet“.
- 15 „Toșca“ (cu tenorul Giletta).
- 17 „Faust“ (cu tenorul Giletta).

Programul Teatrului Național:

- 7 Martie (mat.) Controlorul vagoanelor de dorinit
- 9 „Frumoasa aventură (prem.)“
- 11 „ „ „
- 12 „ „ „

Teatrul Maghiar

Repertoriul Săptămânal.

Mărcuri: „Cabaret“ cu concursul dlui Geza Vágó „Deziluzia“ nouate, premiera „Revista vie“ Desenuri „Regele barului“ Nouate „Copilul“ Nouate. Conferansul dlui Vágó cu concursul publicului „Prințesa din Ramsis“ Nouate. Prețuri obișnuite.

Joi: „Alexandra“ Prețuri obișnuite.

Vineri: „Antonia“ Prețuri obișnuite.

Sămbătă mat.: „Ciobanul“. (Reprezentăție pentru tinerime cu prețuri de tot reduse. Conferează dl Iosif Răcz.

Sămbătă seara: „Ultimul vals“. Abonament de premieră.

Duminecă, orele 2½: „Cabaret“ cu concursul dlui Vágó Géza „Deziluzia“ „Revista vie“ „Regele barului“ „Copilul“. Conferansul dlui Vágó cu concursul publicului. „Prințesa din Ramsis“. Prețuri obișnuite.

Duminecă, orele 5½: „Ultimul vals“. Prețuri obișnuite.

Duminecă, orele 9: „Frasquita“ Abonament de zi.

Luni: „Geishele“ Reprezentăție jubilară. Abonament de premieră.

Marți: „Geishele“ Abonament de zi. Marți, orele 10: „Trupa de reviste Tanase“. „Floarea la ureche“. Prețuri ridicate.

Stabilirea nouilor impozite

Chestia apelurilor. — Incasarea restanțelor continuă.

Impunerile pe anul curent, continuă cu insistență, iar până la stabilirea nouilor impozite, incasările pe trimestrul prim al acestui an, se fac pe baza impunerilor din anul trecut, urmând, că după stabilire să se niveleze diferențele.

Depunerea declarațiilor este în curs; iar apelurile se fac, conform legii, după primirea avizelor de impunere, în termen de 10 zile.

Incasările restanțelor din anii precedenți, continuă cu rigoare, licitându-se până la sumele de plată averile acelora, cari nu și-au achitat complect impozitele restante.

Informațiuni

— Ajutor fascist pentru restaurarea Ungariei. În „Vita Italiana“ ungarul dr. L. Kovács solicită concursul fascistilor pentru restabilirea vechilor granițe ungare, promițând în schimb sprijinul Ungariei pentru realizarea visurilor italiene.

— Desființarea autonomiei universitare. Guvernul a pregătit un proiect de lege, prin care posturile de conferențieri dela universitate se urcă la rangul de catedre de profesori universitari. Profesorii universitari, întruniți zilele aceste în București, considerând prin acest gest știrbirea, respective desființarea autonomiei universitare, au protestat, declarând, că vor declara grevă, dacă nu se va retrage proiectul.

— Reducerea pe CFR. Ziarul „Cuvântul“, comunică cumcă Ministerul a retras toate carnetele pe CFR. ale studenților, elevilor și cercetașilor din România. O mai necegetată măsură, cum e aceasta, guvernul nostru nu putea lua niciodată. De ce? Deoarece studenții, elevii și cercetașii obișnuiesc să facă excursii pentru cercetări științifice și culturale de cari au nevoie pentru a-și complecta ciace au învățat în teorie din cărți. Oare elevul sau studentul român nu are nevoie să-și cunoască țara și neamul?

Majoritatea fiind fără mijloace, oare în ce mod își vor satisfac această necesitate imperativă? Aceste generații cari sunt viitorii conducători ai neamului cum vor putea oare judeca acest popor și această țară pe care, din cauza acestor măsuri necegetate, nici nu o cunosc nici nu o vor cunoaște? Deaceia ar fi mai bine să se revoce acest ordin pentru că știința și cultura națională să nu stagneze în mersul ei.

— Editura Anca Cluj *primește spre editare piese teatrale populare (drame, comedii, monoloage, dialoge etc.) potrivite pentru diletanți și școlari. Se plătește 300 lei de coală (16 pag. à 24x16 cm.) Manuscrisele se trimit recomandat la adresa de sus. Să nu cuprindă mai mult de 1—2 coale.*

— Inchiderea Universităților. Guvernul a hotărât să închidă universitățile, dacă studenții greviști nu se vor prezenta la cursurile universităților până Luni.

— Falsificarea de franci și socoli se estinde și asupra Germaniei, unde s'au fabricat mașinile de falsificare. Cercetările dela Budapesta în această direcție continuă, provocând complicațiuni internaționale.

— Casa de Editură Alexandru Anca Cluj pregătește pentru toate instituțiunile românești din țară cele mai frumoase și mai eficiente tipărituri. Trimiteți formulare și cereți prețuri înainte de a face în altă parte comenzile:

— Religie nouă. În Cehoslovacia a început a se răspândi o religie nouă, așa-numita sectă a sinucigașilor. Credincioșii acestei religii sunt de credința, că omul nu se poate mântui prin botez, ci numai așa, dacă se ung cu sânge de om, care și-a luat însuși viața ori i-au luat-o alții, cu învoirea sa. Astfel au făcut doi unguri Balla Sándor și Kacsur László din comuna Ujdávidháza de lângă Munkács. Balla l-a legat pe Kacsur cu mâinile la spate, l-a așezat cu capul pe un butuc și c'o lovită de topor i-a retezat gâtul. Atunci Balla s'a uns cu sângele mortului pe frunte, pe față și pe alte părți ale trupului și s'a dus într'o casă a lui Kacsur. Acolo și-a acoperit fața cu un zăbranic negru și c'o năframă aibă își făcu un laț ce-l prinse de un cui de grindă și s'a spânzurat. Noua religie a adus-o Kacsur din Bolșevicia și a răspândit-o în mai multe părți ale Cehoslovaciei. Poliția caută după noii credincioși.

Banca Victor Ilescu Casa de împrumut pe amanet și schimb Cluj.

Publicațiune.

Toate obiectele depuse ca amanet prețioase și efecte, cu scadența până la 23 Februarie 1926 inclusiv, și nerescumpărate în termenul legal se vor vinde la licitația publică forțată ce se va ținea în ziua de 24 Martie 1926, orele 8 dimineața în localul propriu din Calea Victoriei Nr. 25.

Cluj, la 1 Martie 1926.

Banca Victor Ilescu Casa de împrumut pe amanet și schimb Cluj.

Cea mai nouă și cea mai bună carte de rugăciuni

„CĂRAREA FERICIRII“

de preotul George Mănzat cu aprobarea Ven. Ordinariat sub Nr. 581—1925. Aceasta carte de un conținut bogat cuprinde tot felul de rugăciuni pentru orice ocaziune, cu 24 capitole mari în 366 pag. E cea mai potrivită carte pentru elevii din școalele mediilor, normale, piinare, școale de adulți și de meserii, pentru cantori, militari, poporul de rând dela sate și orașe de ambele confesiuni. În toate școlile trebuie introdusă cea de 85 Lei.

Legată în hârtie tare carton buc. Lei 85.—

Legată în pânză fină cu cruce aurită bucata „ 140.—

Legată în Piele Lux tipărită pe hârtie velină aurită pt. dame 230 și 350

In atenția femeilor!

În editura Al. Anca din Cluj a apărut în a doua ediție „Albumul de modele pentru cusături românești“ de dna Maior Chodora, profesoară. Broșura este foarte bine îngrijită cu modele de țesături românești și apreciată din partea M. S. Regina Maria și A. S. R. Principesa Ileana.

Accastă broșură costă 85 Lei plus 15 lei porto.

Restaurantul RADIO

(f. ESPERANTO) cel mai cunoscut și ieftin restaurant pentru studenți și ofițeri cu trei ples.

Abonament cu cupoane 990 lei.

* Femei! „Cartea Moșelor“ cu 140 fotografii feminine Lei 150 la librăria Anca.

Bilete de vizită să pregătesc urgent și cu preț convenabil la Librăria Anca.

Judecători, Advocați și studenți în drept

La Librăria A. ANCA Cluj se află de vânzare următoarele cărți juridice:

- Procedura Civilă de dr. T. Moisil Legea 1. din 1911 cu toate modificările și întregirile ce i-s'au adus prin Legi, decrete și ordouanțe și Legea din vechiul regat. Lei 250.—
- Compendiu de Drept Comercial de Dr. Anca 300.—
- Compendiu de drept Civil de Dr. Anca 135.—
- Compendiu de Carte funduară de Dr. Anca 60.—
- Procedura de concordat forțat de Dr. Anca 80.—
- Legea falimentului de Dr. Anca 80.—
- Legea de execuție de Dr. Bartha 75.—
- Vademecum rom. mag. de Dr. Köves 60.—
- Criza Valutară de Dr. Șerban 35.—
- Journal de termene Advocățiale 100.—

Prima Casă de Împrumut pe amanet Societate Anonimă Cluj, Calea Victoriei Nr. 35.

Publicațiune.

Toate obiectele depuse ca amanet prețioase și efecte cu scadența până la 25 Februarie 1926 inclusiv, și nerescumpărate în termenul legal, se vor vinde la licitația publică forțată ce se va ținea în ziua de 26 Martie 1926, orele 8 dimineața în localul propriu din Calea Victoriei Nr. 35.

Cluj la 1 Martie 1926.

Prima Casă de Împrumut pe amanet, Societate anonimă Cluj.